

Skulle du - mot formodning - motta flere slike betalingsforespørsler, bli ikke "vonbråten", men vennligst overse det hele.

Kjære venner !

I mange år har vi mer eller mindre skjøvet tankene på krigen til side, men med tiltagende alder tenker vi oftere på fortiden - og særlig på kameratene våre som ble igjen på slagmarken. De fleste var omkring 20 år da de ga sine liv i en kamp for noe de trodde på. De har fortjent heder og ære, men det har det blitt lite av. Mens de som falt på seierherrenes side har fått sine navn på monumenter, bautaeer og minnetavler over alt, har seierherrene gjort alt for at våre falne venner skulle glemmes. Krigskirkegårdene i øst er slettet med jorden.

De fleste av oss som overlevde har levd et innholdsrikt og godt liv. Gjennom et langt yrkesaktivt liv har vi på hver vår måte tjent det landet vi var rede til å gi våre liv for. Det var ikke bare de nærmeste familiene og vennene som mistet mye da frontkjemperne falt - Norge mistet også mange positive ungdommer. Men mest mistet de, de som ga sine unge liv. De fortjener å hedres! Vi som tilfeldigvis overlevde bør gjøre vårt for at de ikke skal glemmes.

Ildsjeler har tidligere lyktes å sette opp minnesteiner for frontkjemperne som falt i Finland og over de falne fra nye førstebataljon Regiment Norge (Div, Viking) i Ungarn. Nå har også de falne fra øvrige Regiment Norge fått sin minnestein. En selvbestaltet komité har fått satt opp steinen i Estland - ikke langt fra Narva. Som vedlagte referat fra avdukingen viser, møtte vi lutter velvilje og hadde god støtte av lokale myndigheter og andre i Estland. Vi håper på lignende velvilje her i landet når det gjelder finansieringen. For å gi interesserte anledning til å gi sin støtte, tillater vi oss å legge ved en postgiroblankett.

Komiteén.

Regiment Norges falne har fått sin minnestein

Navn som Narva, Vaivara, Kinderheim- og Grenaderhøyden i Estland vekker sterke minner hos overlevende fra Regiment Norge. Grufulle minner om harde kamper, gode minner om godt kameratskap, men også triste minner om kamerater som falt, både i Estland og andre steder der Regiment Norge deltok i det ufattelig Ragnarokk som gikk over Øst-Europa for mer enn femti år siden. Kampene var like harde og tapene like store andre steder, men Narva-området har likevel en spesiell plass i de overlevendes hjerter, dels fordi kampene der varte i hele 7 måneder - fra februar til september 1944 - men mest fordi kampene der fikk så stor symbolsk betydning. Sammen med estlendere kjempet nordmenn, svensker, dansker, nederlendere, belgiere, tyskere, østerrikere og folketyskere mot en overmektig fiende fra øst. Parolen var at de kjempet for Estland og Europa, og kampene ble bitre.

Når det skulle reises en minnestein over de falne fra Regiment Norge kunne det neppe finnes en mer representativ plass enn mellom Kinderheim- og Grenaderhøyden i Vaivara. Først var regimentet involvert i harde kamper i sump og tette skogområder syd for høydene i februar-mars 1944, senere i et voldsomt slag om høydene fra 25. juli til 10. august - et slag der forsvarerne mistet ca. 10.000 mann og fienden det firedobbelte.

Det som opprinnelig var tenkt som en enkel minnestund med en håndfull overlevende nordmenn til stede, ble en gripende og omfattende seremoni, ikke minst takket være engasjement fra lokale myndigheter og andre krefter. Et russisk ektepar var engasjert til å ordne med steinhugger og de praktiske forhold vedrørende steinen, og da nordmennene ankom til innvielsen, var steinen på plass, innhyllet i et vakkert vinrødt stoff, nydelig drapert over sokkelen. Hornmusikk, en liten militæravdeling og representanter for Vaivaras myndigheter var også på plass.

Innvielesstalen ble holdt av Vaivaras borgermester som sa seg glad over å kunne være tilstede sammen med menn som i sin ungdom hadde deltatt frivillig og hadde stått i bresjen i de harde kampene som hadde blitt en del av Estlands historie. Han la stor vekt på nettopp det historiske. De blå fjellene, som høydene kalles, har gjennom århundrer vært åsted for harde kamper. I det flate landskapet har høydene alltid vært strategisk viktige. Uansett om inntrengere kom fra vest eller øst, alltid var Vaivara sentrum for harde kamper. Blant hærførerne som har kjempet her nevnte borgermesteren Karl XII og Ivan den Grusomme. Men aldri hadde kampene vært så harde og krevd så store ofre som i 1944. Den minnesteinen han skulle avduke var ikke bare en minnestein over soldater som falt for seg selv, den er en æresminnestein over soldater som falt for Estland og Europa. Den kampen som foregikk blir av estlenderne sett på som en del av deres frihetskamp. Han ville uttrykke takk til de tapre norske soldatene som ga sitt liv og som kunne stå som eksempler for yngre generasjoner. De hadde stått som eksempler for esterne i deres frihetskamp nærmere 50 år senere.

Etter avdukingen holdt en prost andakt. I en del av sin preken tok også han utgangspunkt i at de som falt hadde ofret sine liv for Estland og Europa. " Det er alltid en kamp mot det onde, og slik var det også for femti år siden. Da ble det kjempet harde kamper med store ofre, men ofrene var ikke forgjeves. De som ga sitt liv kjempet for vår frihet, de kjempet for håpet og de kjempet for fremtiden. Ut fra disse kampene og ofrene vokste det fram frihet for oss alle."

Presten avsluttet med å velsigne steinen som nylig var avduket.

Nordmannen som la på krans la vekt på at det ikke var en minnestein bare over falne nordmenn, men over alle falne fra Regiment Norge. " Sammen med unge menn fra Siebenbürgen og Banat, fra Østerrike og Tyskland dannet nordmenn Regiment Norge, som ble en del av den første virkelige Europahær, med frivillige fra hele Europa. Tross mange ulikheter, både språklig, historisk og kulturelt, felles var troen på en fremtid for Europa. Felles var også viljen til å sette inn alt for det de trodde på, for det så de som sin plikt mot folk og land. Det kostet dyrt. Mange ble gravene, særlig øst og vest for Narva. Deretter sørover mot Kurland. Det ble stadig tynnere i rekkene, men kampviljen ble aldri knekket. De siste restene av Regimentet kjempet i Pommern, og helt inn i Berlin. Ved denne minnesteinen blir ord fattige, med tanke på det offer dere bragte. Gode kamerater, kampfeller og brødre. Vi takker dere, og lyser ære over deres minne."

Så langt hadde alt forløpt etter programmet, men nå hendte det noe overraskende.

En estlander kom fram med en potteblomst, stilte seg ved siden av steinen og holdt en tale på estisk som vi dessverre er avskåret fra å gjengi innholdet av. Han var dypt rørt og avsluttet med å sette potteblomsten på steinens fundament. Og nå kom det frem flere estlendere - både med kranser og blomsterbuketter.

Kranspåleggingen ble avsluttet etter estisk skikk, med musikk og salutt av de militære.

De falne ble æret ved et minutts stillhet og det hele ble avsluttet med den estiske nasjonalsangen og Ja vi elsker. Det ble en gripende og verdig minnestund.